

MEGÁLLAPODÁS

a természetvédelmi és a vadgazdálkodási ágazat képviselői között

a vadászható fajok körét és az apróvadfajok vadászati idényét, valamint egyes trófeák behozatalát illetően

amely létrejött:

a Vidékfejlesztési Minisztérium (Székhely: 1055 Budapest, Kossuth tér 11., aláírásra jogosult személy: dr. Fazekas Sándor, vidékfejlesztési miniszter),

az Országos Magyar Vadászati Védegylet (Székhely: 1027 Budapest, Medve utca 34-40., aláírásra jogosult személy: dr. Semjén Zsolt, elnök),

az Országos Vadászkamara (Székhely: 1027 Budapest, Medve utca 34-40., aláírásra jogosult személy: Feiszt Ottó, elnök),

a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (Székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21., aláírásra jogosult személy: dr. Halmos Gergő, ügyvezető igazgató),

a WWF Magyarország (Székhely: 1141 Budapest, Álmos vezér útja 69/A., aláírásra jogosult személy: Figezky Gábor, igazgató),

a Nyugat-magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézete (Székhely: 9400 Sopron, Bajcsy-Zsilinszky u. 4., aláírásra jogosult személy: dr. Faragó Sándor, intézetigazgató),

az Országos Vadgazdálkodási Adattár (Székhely: Szent István Egyetem, 2100 Gödöllő, Páter Károly u. 1., aláírásra jogosult személy: dr. Csányi Sándor), és

dr. Fülöp Sándor, az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese (Székhely: 1051 Budapest, Nádor u. 22.)

között.

I. ELŐZMÉNYEK, CÉLOK

Mind a vadgazdálkodási, mind természetvédelmi célok megvalósításához az európai ember által jelentős mértékben használt természetben szükséges a másik szakterület sikeres működése, a szakszerű vadgazdálkodás, a vadászati eszközök használata ép úgy, mint az erős és sikeres természetvédelem, hiszen a vadgazdálkodás olyan speciális gazdálkodási forma, mely olyan természeti erőforrással (a vaddal) történő gazdálkodás, ahol a természeti erőforrás fennmaradása alapvetően a természetes, illetve természetközeli élőhelyek, a természetes életközösségek, valamint ezek kapcsolatrendszerének létén és egészséges működésén alapul.

Ezért

Felismerve, hogy a természeti értékek, beleértve a vadállományt, olyan megismételhetetlen és megőrzendő kincset képviselnek, mely csak közös összefogással menthető meg a jövő számára;

Tudatában annak, hogy a két ágazat közötti érdekegyezések száma sokkal nagyobb, mint a meglévő nézetkülönbségek;

Tiszteletben tartva azt, hogy mind a vadgazdálkodás, mind a természetvédelem képviselői erős érzelmi kötődést mutatnak szakágazatuk irányában;

Kijelentve azt, hogy a jelen dokumentumban foglalt megállapodások szakmai indoklása a megállapodás szerves és elválaszthatatlan részét képezi;

Kijelentve azt is, hogy a megállapodás kölcsönösen előnyös illetve mindkét ágazat számára elfogadható megoldásokat tartalmaz,

Elfogadva azt, hogy jelen megállapodás a gímszarvas, a dámszarvas, a szikaszarvas, az őz, muflon, a zerge és a vaddisznó helyzetének értékelésére nem terjed ki, azonban a nagyvadgazdálkodással kapcsolatos kérdések kapcsán a felek igyekeznek 2012 végéig a jelenlegihez hasonló megállapodást kötni..

Annak érdekében, hogy a természetvédelmi és a vadgazdálkodási célok is elérhetőek legyenek, közös fellépésre van szükség a természetes és természetközeli élőhelyeket veszélyeztető tényezők elleni küzdelemben.

Felismerve, hogy együttes fellépés szükséges a közös agrárpolitika átalakítására teendő, a zöldmezős beruházásokkal összefüggésben szükséges lépések során vagy az élőhelyek fragmentációját okozó infrastrukturális beavatkozások, projektek kapcsán,

Egyetértve abban, hogy létre kell hozni a régi Vadgazdálkodási Alaphoz, valamint az ahhoz kapcsolódó pályázati rendszerhez hasonló pénzügyi forrást. Az ebből finanszírozott programoknak döntően a hazai természetes apróvadállomány helyzetének javítását kell céloznia, elsősorban a kívánatos mezei és vízi élőhelyek fejlesztésének megvalósításával, illetve az e fajok védelmére kidolgozott tervekkel. Emellett támogatniuk kell az okszerű vadgazdálkodást megalapozó természetvédelmi intézkedéseket is (pl. élőhely-fejlesztés, monitorozás). Mindezek mellett általában is fokozott figyelmet kell fordítani az európai uniós és hazai források élőhelyek megőrzésére, a természetvédelmi kezelés szempontjából jelentős fajok védelmére (pl. fajvédelmi tervek) és monitorozására fordítását.

Felismerve azt, hogy a természetvédelem és a vadgazdálkodás céljait új megközelítésű, vad- és konzervációbiológiai alapokon nyugvó lépéseket téve érheti el.

Annak érdekében, hogy jelen megállapodás végrehajtásához szükséges jogi, pénzügyi és intézményi keretek rendelkezésre álljanak, hogy a vad, illetve a védett fajok élőhelye mind mennyiségét, mind minőségét tekintve megmaradjon – különös tekintettel az élőhelyek fragmentációját okozó infrastrukturális beavatkozásokra,

Célul kitűzve olyan támogatási rendszerek kialakítását (pl. agrár-környezetgazdálkodási kifizetések), melyek kedveznek a természetes és természetközeli élőhelyek megmaradásának, helyreállításának, létrehozásának.

Továbbá az emberi tevékenység során a vadban, védett állatban okozott károk (pl. vadelhűtés, kaszálás, mérgezés) mérséklése érdekében.

jelen megállapodás aláírói az alábbiakban állapodnak meg:

II. ALAPELVEK

1. A közösen elvégzendő munka sikeréhez elengedhetetlen, hogy jelen megállapodás keretében olyan döntés szülessen a vadászható fajok körét és a vadászati idényeket illetően, hogy az ebben a formában elfogadott hasznosítást, illetve az e megállapodás alapján védett fajok körét a felek **elfogadják**.
2. A megállapodás 2012. március 1. és 2017. március 1. közötti időszakra határozza meg a vadgazdálkodási és természetvédelmi ágazat együttműködését.
3. A megállapodásnak megfelelő jogszabály-változtatások kidolgozását, a megállapodás aláírását követően a Vidékfejlesztési Minisztérium haladéktalanul megkezdi. A Vidékfejlesztési Minisztérium a megállapodásban szereplő szakmai döntéseknek megfelelő rendelkezéseket tartalmazó jogszabálytervezeteket bocsát tárcaegyeztetésre.
4. Az aláírók a vadászható fajok köre, a vadászati idények, illetve a védett fajok trófeáira vonatkozó szabályok tekintetében 2017. március 1-ig a megállapodásban foglaltakat maradéktalanul elfogadják, azokat közös, az általuk képviselt szakterület szempontjából előremutató eredménynek tekintik és együttesen törekszenek azok jogszabályi, intézményi és egyéb úton történő végrehajtására. Természetesen indokolt esetben a két szakterületet képviselő aláírók közös javaslatot tehetnek a jogszabályok módosítására ezen időszak alatt is.
5. Valamennyi fajvédelmi, vadgazdálkodási és kezelési tervet legkésőbb 2012. december 31-ig ki kell dolgozni. A terveknek 2013. január 1. és 2017. március 1. közötti időszakra kell vonatkozni.
6. Az aláírók megfelelő időszakonként megvizsgálják a potenciálisan védetté nyilvánítandó, illetve vadászati hasznosításra alkalmassá váló fajok körét, amennyiben szükséges, megfelelő monitoring-, illetve kutatási program keretében vizsgálják ezen fajokat, elterjedésüket, egyedszámukat, ökológiai és gazdasági hatásukat.
7. Az aláírók szükség esetén, - a 4. pont utolsó mondatának megfelelően - közösen módosíthatják jelen megállapodás tartalmát.
8. Az aláírók együtt dolgoznak a vadászati hasznosítás területi ellenőrzése hatékonyságának növelése érdekében, továbbá a vadászjegyért folyomódók természetvédelmi ismereteinek maradéktalan megszerzése érdekében, amiben kiemelt helyet kell, hogy kapjon a gyakorlati fajfelismerés.
9. A megállapodásban szereplő fajokkal kapcsolatos ismeretek terjesztése érdekében a vadászévkönyv következő, 2013. évi száma tematikusan a fajok felismerésére, a

védelem/hasznosíthatóság érveinek bemutatására, illetve a jövőbeni közös teendőkre fog koncentrálni. Ehhez az aláírók elkészítik a szükséges szakmai anyagokat.

10. Az aláírók évente legalább egy alkalommal egyeztetnek a megállapodás eredményeinek kiértékelése, illetve esetleges módosítása, kiegészítése kapcsán.

III. MEGÁLLAPODÁS AZ EGYES FAJOK KAPCSÁN:

Az alapelvek figyelembevételével a fajok vonatkozásában az alábbi megállapodás született:

A három legfontosabb apróvad, **a mezei nyúl, a fácán és a fogoly**, továbbá **az üregi nyúl** esetében az alábbi intézkedések szükségesek:

Megállapodás a vadászati idények, és egyes vadászati korlátozások kapcsán:

mezei nyúl	október 1.- december 31.
üregi nyúl	szeptember 1. - január 31.
fácánkakas	október 1. - február 28.
- fácántyúk	október 1. - január 31.
fogoly	október 1. - december 31.

1. A mezei nyúl október 1-től január 15-ig élve befogható, amennyiben ez nem veszélyezteti a mezei nyúl törzsállományának megmaradását.
2. A fácántyúk az adott vadászati évben 2000 példány vegyes ivarú fácánt meghaladó kibocsátás esetében vadászható a vadászati hatóság külön engedéllyel a vadászati idényben. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit és a hasznosítás mértéke, feltételei mellett a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét is.
3. Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.

Emellett a mezei nyúl, a fácán és a fogoly esetében ki kell dolgozni az állománynövekedésüket elősegítő tervet, és végre kell hajtani azt. Mindhárom faj esetében elengedhetetlen olyan terv kidolgozása, amely épít a vadbiológiai kutatások eredményeire és ökológiailag megalapozott tevékenységeket segít elő.

Ki kell dolgozni egy császármadárra vonatkozó fajvédelmi tervet is.

A fürj jelenlegi természetvédelmi értékének megtartása mellett védett marad.

Emellett az alábbi feladatokat kell ellátni:

- pontosan fel kell mérni hazánk fűrjállományát, annak trendjét és állománysűrűségét,
  - tisztázni kell a veszélyeztető tényezőket,
  - ezek ismeretében, amennyiben reális a faj hasznosítása, ki kell dolgozni a jövőre nézve egy fűrj fajvédelmi tervet, továbbá el kell érni, hogy a környező országokkal közösen kerüljön meghatározásra az egyes országokban hasznosítható mennyiség (igazságosabb elosztás).
- Mіндеzen elért eredmények fényében – amennyiben az állomány helyzete lehetővé teszi a hasznosítást - lehet kezdeményezni a madárvédelmi irányelv (Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről) módosítását, aminek sikeres végrehajtása a hasznosítás előfeltétele.

Az erdei szalonka - szigorúan szabályozott feltételek mellett - a vadászati hatóság által a vadászatra jogosult részére kiadott, kisszámú egyed a tavaszi monitoring időszakában történő hasznosítására vonatkozó engedélyének megléte esetén vadászható. Erdei szalonkára kizárólag húzáson szabad vadászni, és az engedélyben foglalt mennyiséget szabad elejteni.

A természetvédelem és a vadgazdálkodás miniszteriális szervei közös álláspontot képviselnek az Európai Bizottság előtt a magyar tavaszi szalonkavadászat fenntarthatósága kapcsán.

Ehhez a korábban elkezdett erdei szalonka monitoring programot a jövőben is folytatni kell. A monitoring program, valamint a kisszámú hasznosítások kapcsán a Vidékfejlesztési Minisztérium útmutatással segíti, hogy vadászati hatóságok, illetve szakhatóságként a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek (KöTeViFe-k) egységesen járjanak el.

A vízivadfajok közül a nyári lúd, a vetési lúd, a nagy lilik, a kanadai lúd, a nílusi lúd, a tőkés réce és a szárcsa vadászható faj, az alábbi vadászati idények és egyéb vadászati korlátozások mellett:

nyári lúd	október 1. - december 31.
vetési lúd, nagy lilik, kanadai lúd, nílusi lúd	október 1. - január 31.
tőkés réce	augusztus 15. - január 31.
szárcsa	szeptember 1. - január 31.

1. A vetési lúd és a nagy lilik vadászati idénye Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén december 1-jén kezdődik és január 31-ig tart. A nyári lúd vadászati idénye Hajdú-Bihar megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén szintén december 1-jén kezdődik és december 31-éig tart. Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta,

személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél.

2. A Vidékfejlesztési Minisztérium a vadászati hatóságok részére kiad egy olyan szakmai állásfoglalást, hogy a vadászati hatóságok a hazánkban költő nyári ludak védelme érdekében a nyári lúd elejtését tilalmi időben ne engedélyezzék. Természetesen ezekben az esetekben a vadászatra jogosult vadkár térítésére nem kötelezhető.
3. Tökés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és tarlókon szabad vadászni. Tökés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyészített tökés réce tilalmi időben is és napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
4. Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.

Továbbá:

- a) A csörgő réce és a kerцерéce bekerül a védett fajok közé. Egyidejűleg a védett és a fokozottan védett récefajok védelmét legalább a jelenlegi természetvédelmi értékük megtartása mellett kell fenntartani.
- b) Ki kell dolgozni a hasznosítás újraindítása mellett a nyári lúd további állománynövekedését segítő tervet és folyamatosan nyomon kell követni a hasznosítás állományváltozásra gyakorolt hatását.
- c) El kell készíteni a tökés réce állománynövekedését segítő tervet.
- d) Ki kell dolgozni egy cigányréce/barátréce fajvédelmi tervet (a két faj hasonló ökológiai igényei miatt célszerű a két faj védelmét közösen kezelni).
- e) Fenn kell tartani a Vízivad Kíméleti Területek jelenlegi rendszerét, illetve szükség esetén a területek határát pontosítani, módosítani kell annak érdekében, hogy egy adott kíméleti területet érintő két vadászatra jogosult esetében csak akkor legyen eltérő a szabályozás, ha az valóban indokolt.
- f) A megfelelő támogatási formák kialakításával tenni kell a mezőgazdasági kultúrák közé ékelődő vizes élőhelyek fenntartásáért és elő kell segíteni az erőltetett szántóföldi művelés kiváltását a vízállásokra kevésbé érzékeny művelési ágak (pl. legelő) felé.

A vadgerle és a fenyőrigó védett faj marad, míg **az örvös galamb és a balkáni gerle** esetében azok vadászati idénye augusztus 15-től január 31-ig fog tartani.

Ragadozók, varjúfélék, pézsmapocok:

Vadászható fajok:

a vadászati idények és a vadászati korlátozások:

róka, aranyakál, nyest, pézsmapocok, nyestkutya, mosómedve	egész évben
borz, házi görény, dolmányos varjú, szarka, szajkó	július 1. - február 28.

1. Apróvadás vadászterületeken a dolmányos varjú, a szarka és a szajkó az apróvadászporodási időszakában a vadászati hatóság külön engedélyével gyéríthető.
2. Az elejtett nyestkutyról, mosómedvről fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Szent István Egyetem Vadvilág Megőrzési Intézetének. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.

Ki kell dolgozni a róka és a dolmányos varjú esetében azok állománycsökkentésére vonatkozó tervét, míg a szarka esetében az ország különböző pontjain tapasztalható állományváltozások figyelembevételével a faj kezelési tervét.

Jelenlegi természetvédelmi értékének megtartása mellett védett faj marad az egerészölyv, a barna rétihéja, a héja, a holló és a nyuszt, valamint oltalom alá kerül a menyét.

E fajok védettségének fenntartása mellett a fennálló nézetkülönbséget tudományos módszerekre alapozva szükséges feloldani. Ezért szükséges az állomány nagyságra, és különösen a táplálkozási viszonyokra, valamint az apróvadra gyakorolt hatásuk, valamint az apróvadállományt limitáló egyéb tényezők hatásának, valamint e hatások arányának vizsgálata.

Fontos feladat az esetleges károkozások megelőzésének alternatív módszereit is megvizsgálni, ideértve például a holló téli nagyvad vadászatokkal kapcsolatban tapasztalható viselkedéséből fakadó gondokat.

Amennyiben elfogadásra kerül egy országos fogolyvédelmi program – szükség esetén – az abban résztvevő vadászatra jogosultaknak a természetvédelmi hatóság által adott engedély alapján lehet rendezni a menyét esetében az esetleges gyérítés feltételeit.

A természetes állatvilág, s különösen a vadmacska védelme érdekében az aláírók támogatnak minden olyan jogi eszközt, mely csökkenti a természetben felügyelet nélkül lévő **kutyák és macskák** számát, valamint amely megakadályozza, hogy hazánk élővilága olyan madár- és emlősfajokkal (pl. amerikai nyérc) bővüljön, melyek veszélyt jelenthetnek a vadra, illetve a természetes ökoszisztémákra.

IV. MEGÁLLAPODÁS EGYES TRÓFEÁK BEHOZATALA KAPCSÁN:

A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó nemzetközi és európai közösségi jogi aktusok végrehajtásának egyes szabályairól szóló 292/2008. (XII. 10.) Korm. rendelet kapcsán

Módosítani kell a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó nemzetközi és európai közösségi jogi aktusok végrehajtásának egyes szabályairól szóló 292/2008. (XII. 10.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdését az alábbi módon:

„(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bejelentési kötelezettség nem vonatkozik az 1. számú mellékletben felsorolt fajok példányaira, valamint azon vadászati trófeákra melyek jogszerű eredetét a tanácsi rendeletben szereplő engedélyekkel, illetve bizonylatokkal tudják igazolni.”

Egyes védett fajok külföldön jogszerűen elejtett trófeája kapcsán

- I. Visszaáll a siketfajd, a nyírfajd és a barna medve védett státusza, míg a vadmacska fokozottan védett állatfaj lesz.
- II. A 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet (10)-(13) bekezdései helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„(10) A siketfajd (*Tetrao urogallus*), a nyírfajd (*Tetrao tetrix*), a császármadár (*Bonasa bonasia*), a havasi hófajd (*Lagopus muta*), a csukár (*Alectoris chukar*), az örvös frankolin (*Francolinus francolinus*), a bezoárkecske (*Capra aegargus*) és az európai bölény (*Bison bonasus*) külföldről jogszerűen megszerzett trófeájának tartása, országba történő behozatala, országból való kivitele, országon történő átszállítása esetén a jogszerű megszerzést a tulajdonosnak igazolnia kell. A külföldön történő jogszerű elejtés, továbbá a jogszerű öröklés igazolásának hatósági elfogadása megfelel a Tvt. 43. § (2) bekezdés szerinti tartásra – az eladás, illetve az eladásra történő felkínálás kivételével –, hasznosításra és bemutatásra vonatkozó engedély kiadásának.

(11) A sarki hófajd (*Lagopus lagopus*), barnanyakú szirtifogoly (*Alectoris barbara*), a havasi nyúl (*Lepus timidus*), a kőszáli kecske (*Capra ibex*), és a spanyol kecske (*Capra pyrenaica*) külföldről jogszerűen megszerzett trófeájának és egyéb származékának tartása, eladása, eladásra történő felkínálása, országba történő behozatala, országból való kivitele, országon történő átszállítása esetén a jogszerű megszerzést a tulajdonosnak igazolnia kell. A külföldön történő jogszerű elejtés, továbbá a jogszerű öröklés vagy szerzés igazolásának hatósági elfogadása megfelel a Tvt. 43. § (2) bekezdés szerinti tartásra, hasznosításra és bemutatásra vonatkozó engedély kiadásának.)

(12) A barna medve (*Ursus arctos*), a farkas (*Canis lupus*), a hiúz (*Lynx lynx*) és a vadmacska (*Felis silvestris*) külföldről jogszerűen megszerzett trófeája esetében a jogszerű megszerzést külön jogszabályok alapján a tulajdonosnak

igazolnia kell. Az igazolás hatósági elfogadása megfelel a Tvt. 43. § (2) bekezdés szerinti tartásra, - az eladás, illetve az eladásra történő felkínálás kivételével – hasznosításra és bemutatásra vonatkozó engedély kiadásának.

(13) E § alkalmazásában trófeának a vadászon elejtett egyed azon származéka minősül, mely tárgyi emlékként szolgál az elejtőjének. A trófea nem szolgálhat élelmezési, gyógyászati vagy öltözködési célt.”

V. A FELADATOKRA KIJELÖLT SZERVEZETEK:

- a. Jogszabályok kidolgozása: Vidékfejlesztési Minisztérium
- b. monitoring és kutatások:

(pénzügyi források függvényében)

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Mindennapi Madaraink Monitoringja,
Gyakori Fészkelő Ragadozómadaraink Monitoringja,
Nemzeti Park Igazgatóságok:

Fokozottan védett és telepesen fészkelő madaraink monitorozása.

Nyugat-magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézete:

Magyar Vízivad Monitoring
vadászható fajok monitoringja..

Országos Vadgazdálkodási Adattár
Országos Vadgazdálkodási Adattár
vadászható fajok monitoringja.

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Országos Magyar Vadászati Védegylet,
Országos Vadászkamara

Nyugat-magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézete

Országos Vadgazdálkodási Adattár
a héja és a holló állományviszonyai
a héja, a holló, a barna rétihéja és az egerészölyv apróvadra gyakorolt hatásának vizsgálata
ragadozófajok egymáshoz viszonyított gyakoriságáról szóló vizsgálatok,
az emlős ragadozók apróvadra gyakorolt hatásának vizsgálata

c. A fajvédelmi és kezelési tervek kidolgozása:

Nyugat-magyarországi Egyetem Vadgazdálkodási és Gerinces Állattani Intézete
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Országos Vadgazdálkodási Adattár

(pénzügyi források függvényében)

A. legfontosabb feladatok

nyári lúd kezelési terv,
fogoly kezelési terv,
mezei nyúl kezelési terv,
róka kezelési terv,

B. másodrangú feladatok

fácán kezelési terv,
tőkés réce kezelési terv,
dolmányos varjú kezelési terv,

C. harmadrangú feladatok

fürj fajvédelmi terv,
barátréce/cigányréce fajvédelmi terv,
császármadár fajvédelmi terv,
szarka kezelési terv.

Kelt: Budapest, 2012. február 16.

.....
dr. Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter

.....
dr. Semjén Zsolt
Országos Magyar Vadászati Védőegylet

.....
Feiszt Ottó
Országos Magyar Vadász Kamara

.....
dr. Halmos Gergő
Magyar Madártani
és Természetvédelmi Egyesület

.....
Figezky Gábor
WWF Magyarország

.....
dr. Faragó Sándor
Nyugat-magyarországi Egyetem
Vadgazdálkodási és Gerinces
Állattani Intézet

.....
dr. Csányi Sándor
Országos Vadgazdálkodási
Adattár

.....
dr. Fülöp Sándor
alapvető jogok biztosának a jövő
nemzedékek érdekeinek védelmét
ellátó helyettese

Az aláírók egyúttal köszönetüket fejezik ki a megállapodás kidolgozásában a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Természettudományi Múzeum munkatársainak szakmai segítségéért és közreműködéséért.

Melléklet:

A fajokkal kapcsolatos döntések szakmai háttéréről

A mezei nyúl, a fácán és a fogoly állománya hosszú távon jelentősen csökkent. A mezei nyúl és a fácán esetében az utóbbi évtized már némi stabilitást mutat, azonban a fogoly helyzete minden korábbinál kritikusabbá vált. Mindhárom faj esetében elengedhetetlen egy fajvédelmi kezelési terv kidolgozása, mely a régi beidegződések mellett/helyett a modern ökológiai eredményekre épít, kiterve olyan problémákra is, mint például a fácán- és fogolyállomány, illetve a rovarvilág megőrzésének problémaköre, az inváziós növényfajok terjedésének hatása az apróvadra. E tervek végrehajtásának fontos eleme kell, hogy legyen a ragadozógazdálkodás, melyről jelen megállapodás másik része szól.

A lecsökkent állomány mellett, illetve tekintettel a faj szaporodásbiológiájára, a januári nyúlvadászatot meg kell szüntetni. A mezei nyúl október 1-től január 15-ig élve befogható, amennyiben ez nem veszélyezteti a nyúl törzsállományának megmaradását.

A fűrj állományának csökkenése régmúltra tekint vissza. Ennek korábban elsődleges oka a faj túlzott mértékű vadászata volt, míg később az élőhelyek elvesztése, illetve a mezőgazdaság intenzívebbé válása és a kemizáció. Ezért fűrjre hazánkban 1954 óta tilos vadászni, 1971 óta pedig védett madár. A vadon élő madarak védelméről szóló 2009/147/EK irányelv (a továbbiakban: madárvédelmi irányelv) 1979-es bevezetésének köszönhetően a fajra nehezedő mediterrán vadászati nyomás jelentősen mérséklődött, ami lehetőséget adott arra, hogy a fűrjek száma a kilencvenes évekre valamelyest növekedhessen. Sajnos a 2000-es évek – a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által koordinált és a természetvédelemért felelős tárca által társfinanszírozott Mindennapi Madaraink Monitoringja nevű program tanulsága szerint – ismét a faj létszámának jelentős, évi 7%-os csökkenését hozták.

Azonban tény, hogy a fűrj vadászata kapcsán nagy érdeklődés tapasztalható a hazai vadásztársadalomban, amely indokolhatja a faj jövőbeni hasznosítási lehetőségeinek vizsgálatát.

A fűrj nem minősíthető vadászható madárfajjává a 2009/147/EK irányelv értelmében. Ezért a vadászati hasznosítás megkezdése előtt az irányelven változtatni szükséges. Ehhez elengedhetetlen egy előremutató, regionális megállapodás a környező országokkal a faj hasznosítása kapcsán. Addig legfeljebb kismértékű, egyedi engedélyezési rendszeren alapuló hasznosításuk (ami alatt a hazai állomány természetes elhullásának 1%-a alatti számot, tehát legfeljebb egy-két száz példányt érthetünk) lenne engedélyezhető az irányelv alapján, ha minden feltétel (kedvező védelmi helyzet, nincs más kielégítő megoldás stb.) adott lenne. Azonban az Európai Bizottság által kiadott, az irányelv vadászatot érintő részeihez készített útmutató szerint e rendelkezések kedvezőtlen védelmi helyzetű madárfajok esetében nem alkalmazhatók. Ezért ez nyilvánvalóan nem járható út.

Az erdei szalonka Magyarországon vadászható madárfaj. Ezt a fajt hazánkban tradicionálisan tavasszal vadásszák, azonban a korábbi szabályozás ellentétes volt a madárvédelmi irányelv 7. cikk 4. pontjával, mely kimondja, a tagállamok „*vonuló fajok esetében biztosítják különösen azt, hogy azokat a fajokat, amelyekre a vadászati törvények vonatkoznak, ne vadásszák szaporodási időszakukban vagy a fiókanevelési területükre*

történő visszatérésük során.” Ezért az erdei szalonka tavaszi vadászata hazánkban nem a 7. cikkel, hanem a 9. cikkel összhangban, ún. derogációs eljárás keretében történhet. A 9. cikk alkalmazására három feltétel vonatkozik: „*Először: a tagállamnak az eltérést olyan esetekre kell korlátoznia, amelyekre nézve nincs más kielégítő megoldás. Másodszor: az eltérésnek a 9. cikk (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában kimerítő jelleggel felsorolt okok legalább egyikén kell alapulnia. Harmadszor: az eltérésnek meg kell felelnie a 9. cikk (2) bekezdésében meghatározott pontos formai követelményeknek, melyek célja, hogy az eltéréseket a szigorúan szükséges esetekre korlátozzák, és lehetővé tegyék a Bizottság számára azok felügyeletét.*” Tekintettel arra, hogy a hazai erdei szalonka teríték valóban elhanyagolható a többi EU tagállam terítékéhez képest, és hogy egy ekkora mértékű hasznosítás a faj európai állományát nem veszélyezteti, ugyanakkor figyelembe véve azt, hogy a tradicionális szalonkavadászat a magyar vadászati kultúra kiemelkedő része, a természetvédelem hazai képviselői ismét felajánlják szakmai segítségüket egy olyan rendszer kialakítására, mely megfelel az uniós normáknak, illetve segítik ennek képviselőit az Európai Bizottság előtt.

Vízivad: a vadászható lúd- és récefajok körének meghatározása kiemelkedően fontos kérdés, mely során számos szempontot mérlegelni kell. Valamennyi faj esetében igaz, hogy hazai helyzetük megítélése szempontjából döntő fontosságú európai helyzetük ismerete. Szerencsére a többi állatcsoporthoz viszonyítva részletesebb adatok állnak rendelkezésünkre helyzetük értékeléséhez, így kiválaszthatók a hazánkban leggyakoribb fajok. Magyarországon a vízivad monitoring eredményei alapján a leggyakoribbnak a nagy lilik, a tőkés réce, a nyári lúd és a vetési lúd bizonyult. Az elmúlt időszakban a kérdéses fajok közül a vetési lúd jelentős, a tőkés réce kisebb mértékű állománycsökkenést mutatott, míg a nyári lúd és a nagy lilik esetében jelentős állománynövekedésnek voltunk szemtanúi.

Mind Európában, mind Észak-Amerikában általános trend, hogy számos lúdfaj állománya jelentős mértékben nőtt (pl. sarki lúd, hólúd, apácalúd, nagy lilik, nyári lúd), míg mások már erősen veszélyeztetettek (kis lilik, vörösnakú lúd, örvös lúd, császarlúd). A récék esetében számos faj (különösen az *Aythya*-fajok, a nyílfarkú réce és a kistestű *Anas*-fajok, valamint egyes tengeri récék) állománya fogyatkozik, beleértve még a tőkés récét is.

A ludak és récék esetében fontos mérlegelni, hogy a vadászból eredő zavarásra ez a csoport a legérzékenyebb. Célszerű azon fajok hasznosítására koncentrálni, melyek a víztől távolabbra járnak táplálkozni, így nem szükséges a vízimadarak számára fontos pihenő- és éjszakázó helyeken vadászati zavarást okozni hasznosításuk során. E kritériumnak is a nagy lilik, a nyári lúd, a vetési lúd és a tőkés réce felel meg.

A zavarás minimalizálása, a vízen tartózkodó fajok védelme az elmúlt időszakban történt bevezetését követően a kezdeti ellenérzések dacára vadgazdálkodási szempontból is pozitív hatású, mivel az éjszakázó helyeken nyugalmat találó vízivad környező táplálkozó területeken történő hosszú távon fenntartható hasznosítása kíméletes, ugyanakkor eredményes vadászati mód. Az ökoturisztikai érdeklődés fókuszában lévő vizes élőhelyek esetében a zavarás minimalizálásával megjelenő madártömegek a hazai és külföldi madármegfigyelők egyre népesebb táborát is vonzzák, melynek a helyi gazdaság fejlesztésére esetenként jelentős hatással is lehetnek, az igénybe vett szolgáltatásokon keresztül.

Érdemes megvizsgálni azt is, hogy mely fajok okoznak helyileg károkat a mezőgazdaság számára, s ezért időnként és helyenként vadászatuk, illetve vadászati eszközzel történő

riasztásuk e célból is indokolt. E kritériumnak ismét a nagy lilik, a nyári lúd, a vetési lúd és egyes speciális esetekben (pl. rizsföldek) a tőkés réce felel meg.

Tekintettel arra, hogy a lúd- és récefajok vadászatára sok esetben rossz látási viszonyok között kerül sor, különösen fontos a fajok felismerhetősége kapcsán valamennyi szükséges információt megosztani a vadászokkal, beleértve a vadászjegy megszerzésére irányuló tanfolyamokon folytatott részletes és eredményes fajismereti és gyakorlati képzést.

A nyári lúd a magyar természetvédelem egyik emblemikus faja. A múlt században fogyatkozó állományai miatt hazai ludaink és récéink közül elsőként, 1946 óta részesül teljes – vadászati tilalmat is magában foglaló – védelemben. A madarat 1954-ben fokozottan védetté nyilvánították, majd a hosszú évtizedek óta tartó szigorú és következetes fajsintű védelem, valamint a védett területek, és köztük a vízivad-kíméleti területek hálózata eredményeként az akkorra mindössze néhány tucat párra csökkent magyar költőállomány mára ismét több mint kétezer párból áll. Ez adott lehetőséget annak idején arra, hogy a faj 1979-ben már nem került be a fokozottan védett madarak körébe. Az Európa-szerte megfigyelhető védelmi törekvések, beleértve a hazai védett területeket, illetve az EU régi tagállamaiban hamarabb kialakításra kerülő Natura 2000 hálózatát, e faj esetében valóban egyértelmű sikert hozott. Tekintettel arra, hogy a ludak és récék egyes fajai vadászati szempontból is fontosak, időről időre szükséges áttekinteni mind a növekvő számú fajok (pl. nyári lúd), mind a csökkenő egyedszámú fajok (pl. vetési lúd) védelme érdekében megteendő védelmi lépéseket, illetve a hasznosítás esetleges lehetőségeit. Ennek fényében mindkét fél elismeri, hogy jelenleg a nyári lúd esetében lehetőség nyílik az ellenőrzött vadászati hasznosítás újraindítására. Fontos feladat azonban, hogy a tilalmi időszakban „védett fajként” kezelve a nyári ludat az állomány további növekedését segítsük elő. Vadászati idényként az október 1 - december 31. időszak az elfogadható. A nyári lúd vadászati idénye Hajdú-Bihar megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén szintén december 1-jén kezdődhet és december 31-éig tarthat. A többi vadászható lúdéhoz képest korábbi befejező napot az indokolja, hogy január végén már a költő párok jelennek meg hazai vizeinknél.

Ki kell dolgozni a hasznosítás újraindításával egyidejűleg a nyári lúd további állománynövekedését elősegítő tervet.

A lehetőségekhez képest meg kell teremteni a vadászati hatóság kapacitását a lúdvadászatok rendszeres ellenőrzésére.

A csökkenő létszámú **vetési lúd** állományalakulását különös figyelemmel kell kísérni, és szükség esetén a jövőben a megfelelő lépéseket meg kell tenni.

A kanadai lúd és **a nílusi lúd** Európában olyan nem őshonos madárfajok, melyek terjedésük révén vadgazdálkodási és természetvédelmi gondokat is okozhatnak. A kanadai ludat az 1650-es évektől telepítették először a Brit-szigetekre, majd az 1930-as évektől Skandináviába díszmadárként, illetve a vadászati lehetőségek szélesítésére. Mára kiderült, hogy a faj – elsősorban a költési időben – jelentős gazdasági és ökológiai károkat is okoz, azonban sajnos ennek ellenére még mind a mai napig előfordul, hogy Finnországban, illetve Kelet-Európa északi részén vadászati célból telepítik. Magyarországon e faj szerencsére nagyon ritka vendég, évente mindössze 2-3 példány jut el hazánkig, ezért tartós megtelepedésére nem számítunk. A faj vadászhatóvá nyilvánítása a hozzá hasonló, hazánkat azonban annál sokkal többször felkereső, védett apácalúd tévedésből történő elejtésének elkerülése érdekében csak úgy lehetséges, ha a kellő határozási ismereteket a vadászok elsajátítják. Ugyanez igaz a nílusi lúdra is, mely szintén évente csak néhány

alkalommal látogat el hozzánk, és a védett vörös ásólúddal téveszthető össze. Vadászati idényként a többi lúdével azonos idény javasolható. A többi lúdra vonatkozó tilalmi időben történő elejtésük felesleges zavarással járna a vízimadár-közösségek számára.

A **tőkés réce** a legfontosabb vadászható vízimadarunk, melynek hazai állománya csökkenőben van, és ennek okai – ismerve a faj nagyfokú alkalmazkodó képességét – még nem kellően ismertek. A jelenség nem egyedülálló, szinte egész Európában tapasztalható. Ezért haladéktalanul el kell készíteni egy tőkés réce állománynövekedését segítő tervet, melyben külön kell foglalkozni a természetes állományok védelmével, illetve a mesterséges récetenyésztés helyzetével.

Az elmúlt időszakban felvetődött, hogy egyes területeken augusztus közepétől lehessen húzáson tőkés récére vadászni. Ez az alábbiak szerint oldható meg, anélkül, hogy akár a tőkés récét, akár más vízimadár-fajt veszélyeztetne e kérés teljesítése:

A tőkés réce vadászatát augusztus 15. és augusztus 31. között kizárólag húzáson és a tarlókon szabad engedélyezni. Így sem az értékes madárközösségek, sem a lohosodó, még nehezen repülő récék nem szenvednek a vadászat negatív hatásaitól.

A tőkés récéhez hasonlóan gyakori **szárcsa** vadászati jelentősége kicsi, a jelenleg hatályos rendelkezéseken változtatni nem szükséges.

A **csörgő réce** hazánkban átvonuló állománya erőteljes csökkenést mutat az elmúlt évtizedek alatt. A hazai költőállomány elhanyagolható méretű, mindössze 0-10 pár közötti, de pontos száma nem ismert. Az európai állománynál az állományalakulás trendje enyhén csökkenő (az állománycsökkenés mértéke 10 év, vagy 3 generáció alatt 10% alatt van). A faj populációja csökkenő tendenciájú Ausztriában, Szlovákiában, Csehországban és Ukrajnában is. A faj terítéke ennek megfelelően erőteljesen csökkenő tendenciájú. Terítéke 2010/11-ben mindössze 1539 példány volt.

A faj a veszélyeztetett fajok közül főleg a böjti récével téveszthető össze, illetve a cigányrécével, mely hasonlóan kisméretű.

A fentiek miatt a csörgő réce vadászhatóságát meg kell szüntetni.

A **barátréce** 2008-ban került természetvédelmi oltalom alá. A barátréce elterjedési területe elsősorban Európa. A korábban stabilnak hitt állományú faj egyedszáma 1990 óta folyamatosan csökken. Nálunk ma már legfeljebb 5 000-10 000 pár közötti állomány költhet, melynek pontos száma azonban nem ismert. Az európai populáció állományalakulási trendje szintén csökkenő (vagyis az állománycsökkenés mértéke 10 év vagy 3 generáció alatt 10 és 29% között van). Az Európai Unió legjelentősebb fészkelő vízimadár állományával rendelkező Finnország 2010-ben publikált vörös listája kapcsán is kiemelik a barátréce aggasztó fogyatkozását. Sajnos ezzel a faj rokonai között nincs egyedül, 1990 óta ugyanis valamennyi európai bukórécéfaj állományának helyzete jelentősen romlott. Európában a barátréce mellett a kontyos réce is csökkenő létszámú, míg a cigányréce sebezhető (vagyis az állománycsökkenés mértéke 10 év vagy 3 generáció alatt 30 és 49% között van), a hegyi réce pedig veszélyeztetett (vagyis az állománycsökkenés mértéke 10 év vagy 3 generáció alatt több mint 50%) besorolású faj. Utóbbi két faj szerepel azon 32 madár-faj között, melyek Európában különösen jelentős állománycsökkenést mutattak 1990 és 2000 között. A barátréce és a vele egy élőhelyen előforduló, vele összetéveszthető fokozottan védett cigányréce – melynek megőrzése az Európai Unióban kiemelkedően fontos természetvédelmi feladatunk – alföldi, elsősorban szikes tavaink kiemelt védelemre szoruló faja. A madárvédelmi irányelv 7. cikke szerint: „a tagállamok biztosítják, hogy e fajok vadászata ne ássa alá az elterjedési területükön tett védelmi

erőfeszítéseket” és „a tagállamok biztosítják, hogy a hatályos nemzeti előírások alapján történő vadászat ... összeegyeztethető legyen e fajok – különösen a vonuló fajok – állományainak vonatkozásában a 2. cikk rendelkezéseivel.” (A 2. cikk szerint „A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy az 1. cikkben meghatározott fajok állományait megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is.”) A barátréce újbóli vadászhatóságának nincsenek meg a feltételei, sőt a jelenleg elérhető információk alapján a faj helyzetének tartós romlására készülhetünk. A védelmi törekvések a fokozottan védett cigányréce esetében hazánkban az állomány kismértékű növekedését eredményezték, ezt a helyzetet mindenképpen fenn kell tartanunk, különös tekintettel az általános európai trendre.

A **kercerécének** – elsősorban gyakorlatilag ehetetlen húsa miatt – vadászati jelentősége nincs. Ennek megfelelően mindig is a legkisebb számban terítékre kerülő récefaj volt. Terítéke 2010/11-ben: 44 példány. A faj a veszélyeztetett fajok közül az *Aythya*-fajokkal, és főleg a veszélyeztetett kis bukóval téveszthető össze, ez utóbbi európai állománya mindössze 5 300-8 400 pár, illetve 19 000 telelő egyed, emellett csökkenő létszámú faj. A kerceréce és a kis bukó gyakran közös csapatokban fordul elő.

A **vadgerle** szintén 1971 óta védett madár hazánkban. A vadgerle emellett szerepel a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 338/97/EK rendelet legszigorúbb, A mellékletében is. Különösebb vadászati jelentősége hazánkban e fajnak sosem volt, kivéve a nyolcvanas éveket, amikor külön engedéllyel vadászták a napraforgó-táblákon. Az akkor tapasztalható, látszólagos állományfeldúsulást az okozta, hogy az akkoriban jó piaci háttérrel bíró napraforgó-termelés olyan mértékben felfutott, hogy a Tisza völgyén keresztül vonuló kelet-európai vadgerlek feltorlódtak a Kárpát-medencében és hetekre itt maradtak táplálkozni a terített asztalon. Mára e jelenség megszűnt, és a faj európai állománya is jelentősen csökkent, annyira, hogy az Európai Unióban ma már sebezhető fajként tartják nyilván (vagyis az állománycsökkenés mértéke 10 év vagy 3 generáció alatt 30 és 49% között van). Különösen a nyugat-európai állományok csökkentek, míg a kelet-európaiakról nincsenek megbízható információk. Az azonban tény, hogy a faj jövőbeni kilátásai nem túl jók. Gyakorlatilag valamennyi hosszú távú vonuló madárfaj (tehát azok, melyek a telet Afrikában, a Szaharától délre töltik) védelmi helyzete kedvezőtlen, elsősorban a telelő területeken bekövetkező negatív változások miatt. Nem véletlen, hogy a böjti réce 2008-as védetté nyilvánítását követően a hosszú távú vonuló madarak közül egyetlen faj sem vadászható Magyarországon. E fajok védelme érdekében azonban nem elégségesek az itthoni természetvédelmi törekvések, hanem a nemzetközi összefogás és a nemzetközi egyezmények szigorú, következetes végrehajtása egész elterjedési területükön szükséges. Miként külföldi kutatók munkájából ismert, a vadgerle esetében ráadásul mind az öreg, mind a fiatal madarak túlélési rátája nagyon alacsony, ezért a faj különösen érzékeny a vadászatból eredő veszteségekre. Ezért a faj védett státuszát fenn kell tartani.

A vadászható **örvös galamb** és **balkáni gerle** kellő mértékű vadászati lehetőséget biztosít. E fajok kapcsán célszerű azok idényének egységesítése, augusztus 15 és január 31. közötti időtartamra.

A **fenyőrigó** vadászatának Magyarországon nincsenek hagyományai. A XIX. században a Felvidéken és Erdélyben lószórhurokkal, illetve lépvesszővel fogták e madarakat, melyre az akkori jogszabályok még lehetőséget adtak. A Trianon utáni Magyarországon a

megállapodásban szereplő fajok közül elsőként (1925 óta) e faj vadászata vált tiltottá hazánkban. Később (1954-ben) a fenyőrigó védetté is vált, azóta ráadásul Európában mindenhol, így hazánkban is megtiltották a lépvessző és a lószórhurok használatát.

A vadgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolatrendszerének egyik legnehezebb kérdése a **ragadozók** megítélése. Az apróvadfajok megőrzése kapcsán hazánkban újra kell gondolni a ragadozókkal kapcsolatos gazdálkodási feladatokat. Az ehhez szükséges monitoring során az alábbi kutatási területekre kell koncentrálni:

- az egyes ragadozófajok állomány nagysága, nemcsak abszolút, hanem különös tekintettel egymáshoz viszonyított gyakoriságukra,
- az egyes ragadozófajok és a kiemelten fontos apróvadfajok (mezei nyúl, fácán, fogoly), továbbá a természetvédelmi szempontból fontos zsákmányfajok interspecifikus kölcsönhatásai,
- a ragadozók által okozott károk elkerülésének, minimalizálásának módszerei.

Ezzel egy időben azonban már a legjelentősebb, hazánkban különös gyakori fajok hatékony gyérítését el kell kezdeni. Ennek érdekében ki kell dolgozni a róka és a dolmányos varjú esetében azok kezelési tervét.

A jelenleg elérhető, ellentmondásos adatok miatt értékelni szükséges a **szarka**állomány helyzetét is, mivel egyes területeken a faj még mindig negatív hatást gyakorol a földön fészkelő madarak állományaira és a mezei nyúlra, míg az ország más pontjain állománya lecsökkent.

A ragadozógyérítés legfontosabb időszaka a tavasz. E gyakorlatot állatvédelmi szempontból is kell értékelni, azonban jó kompromisszum a gyérítés aktivitását az utódok megszületése előtti időszakra koncentrálni. A vadászható fajok kapcsán az idényeket lehetőség szerint egyszerűsíteni kell.

Nyusztra Magyarországon 1949 és 1958 között, majd 1973 óta tilos vadászni. 1974 óta védett emlősünk. Ennek az erdei kisragadozónak az európai állománya az ötvenes-nyolcvanas évek között erősen lecsökkent, majd a védelem hatására stabilizálódott, illetve helyenként növekedett. E növekedésnek részben az az oka, hogy Európa-szerte és hazánkban is növekedett az elmúlt évtizedekben az erdős területek kiterjedése. Az tény, hogy ennek köszönhetően a faj hazai elterjedési területe nőtt, azonban állományának nagyságáról pontos információkkal nem rendelkezünk. Élőhely-választása miatt vadgazdálkodási jelentősége elhanyagolható, és mivel a nyesttel ellentétben kerüli a lakott területeket, a nyest által okozott konfliktushelyzetek (pl. házak, autók megrongálása) e faj esetében nem fordulhatnak elő.

A **menyét** 1974 és 2001 között védett állatfaj volt Magyarországon. Védelme 2001-ben indokolatlanul szűnt meg, mert aktív állomány szabályozása nem szükséges. A faj fontos szerepet játszik a rágcső, különösen a mezei pocok elleni biológiai védekezésben, mivel az év nagy részében szinte kizárólag ezzel táplálkozik, ún. monofág faj, ennek megfelelően védelme a mezőgazdasági érdekek védelmét is szolgálná. A faj vadgazdálkodási érdekeket csak nagyon különleges esetekben veszélyeztetheti; ezért gyérítése csak olyan természetvédelmi-vadgazdálkodási beavatkozások esetén elfogadható, mint a fogoly megmentésére irányuló programok. Ezt a kérdést azonban a faj védett státusza mellett is lehet kezelni.

A madárvédelmi irányelv teljes körű védelmet biztosít **az egerészölyvnek, a barna rétihéjának, a héjának és a hollónak** is. Az irányelv általános védelmi rendszerétől való eltérés feltételei nagyon szigorúan szabályozottak, az egyes madarak által okozott károk mérséklése érdekében végzett gyérítés feltételrendszerében a vadgazdálkodási érdek azonban nem szerepel. Elvi szinten a természetes növény- és állatvilág védelme igen, azonban az Európai Bizottság kimondta, hogy ezen eltérés kizárólag akkor alkalmazható, ha a megvédendő faj védelmi helyzete sokkal rosszabb, mint azé a fajé, melyet e célból gyéríteni szeretnének. Ez nehezen képzelhető el egy vadászható faj esetében, illetve ebben az esetben nem lenne indok a faj vadászható státuszának fenntartására. A barna rétihéja esetében a madárvédelmi irányelvvel összhangban, hazánkban is, az állomány fenntartását a faj védelmére kijelölt különleges madárvédelmi területekkel (SPA-k) is biztosítani kell.

Az egerészölyv elejtését már a magyar apróvad fénykorának tekintett harmincas években (1933) megtiltották, és ez az oltalom azóta folyamatosan él. A faj természetvédelmi oltalom alá 1954-ben került. Ma vitathatatlanul leggyakoribb ragadozómadarunk, mely kistrágcsőlé miatt a biológiai növényvédelem egyik kiemelkedően fontos faja. A héja és a barna rétihéja 1971 óta védett hazánkban. A különböző dűvadmérgezések betiltását (1977 – sztrichnin, illetve különösen 1981 – phosdrin) követően a barna rétihéja állomány újra erőre kapott, a mindössze néhány száz párra csökkent állomány ma újra mintegy 5-7 000 párból (20-28 ezer példányból) áll. E faj esetében sem beszélhetünk túlszaporodásról, „mindössze” a faj „elkerülte” a kipusztulást. A héja korábbi viszonylag erős állományai az elmúlt évtizedben csökkentek le, feltehetőleg a nyugati-nílusi láz nevű betegség következtében, erről azonban konkrét adatokkal sajnos nem rendelkezünk. Ma a faj már a ritkább ragadozómadaraink közé tartozik. A korábbi időszakban, elsősorban a mérgezések miatt, a holló helyzete volt a legkilátástalanabb. Hiába élvezett 1954 óta fokozott védelmet, sőt már 1946 óta vadászati tilalmat, a hetvenes évekre a faj majdnem teljesen kipusztult, legfeljebb 20-30 pár költött az országban. A mérgezés megszűntét követően kezdett a faj erőre kapni, így 1993-ban a fokozottan védett státusz megszüntethető volt, azóta védett madár. Bár ma már nem veszélyeztetett, továbbra is védett faj, hiszen pl. az egerészölyvnél, barna rétihéjánál ritkább faj, egyes becslések szerint hazai költőállománya 2-3000 pár, míg más becslések szerint 20-30 ezer egyed.

Az egerészölyv, a héja és a barna rétihéja szerepel az európai vadon élő növény- és állatvilág, valamint élőhelyeik védelméről szóló berni egyezmény II függelékén („*Fokozottan védett állatfajok*”), így e fajok védelme kapcsán hazánk nemzetközi kötelezettségeket is vállalt.

A IV. fejezetben szereplő döntések szakmai háttéréről

A Washingtoni Egyezmény szövegének hazai jogrendben történő kihirdetése a 2003. évi XXXII. törvénnyel történt meg, ugyanakkor rendelkezéseinek végrehajtása az Európai Unióban egységesen, valamennyi tagállamban hatályos közösségi rendeletek útján történik.

A jelenleg hatályos európai uniós jogszabályok a Tanács 338/97/EK rendelete (1996. december 9.) a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről, valamint a Bizottság 865/2006/EK rendelete (2006. május 4.) a vadon élő állat- és növényfajok számára kereskedelmük szabályozása által biztosított védelemről szóló 338/97/EK rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról.

A hatályos nemzetközi és közösségi szabályozásnak megfelelően került kidolgozásra az Egyezmény és a Tanács rendelete végrehajtásáról szóló 292/2008. (XII. 10.) Korm. rendelet, amely azonban csak technikai jellegű kiegészítéseket tartalmaz, a trófeák behozatalára, kivételre vonatkozó további szabályokat nem állapít, és nem is állapíthat meg.

A védett, fokozottan védett és az ún. közösségi jelentőségű fajok esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján e fajok egyedeinek (beleértve a trófeákat is) behozatala, tartása engedélyhez kötött. A fajok felsorolását tartalmazó 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet (a továbbiakban: R.) 2008-as módosítása ugyanakkor az egyszerűbb eljárási szabályok érdekében a legtöbb, trófeája miatt külföldön vadászott faj esetében speciális szabályozást tartalmaz:

- a) a kőszáli kecske, a spanyol kecske, a sarki hófajd, a havasi hófajd, a nyírfajd, a siketfajd, a csukár, a szirti fogoly, a vörös fogoly, a barnanyakú szirtifogoly és az örvös frankolin trófeájának behozatala bármely magánszemélynek engedélyezhető. Az engedéllyel a behozatalkor rendelkezni kell, kivéve, ha az egyed elejtése 30 napon belül történt. Az engedélyt ebben az esetben a jogszerű elejtést követő 30 napon belül kell megkérni. E fajok egyike sem szerepel a CITES függelékein, így CITES engedély e fajok esetében nem szükséges.
- b) A barna medve esetében, ha valaki az Európai Unión kívül ejti el, akkor CITES export, illetve importengedély birtokában, míg ha az EU-n belül hozza terítékre az állatot, azon ország által kibocsátott ún. CITES EU bizonylattal mentesül a természetvédelmi törvény szerinti engedélyezési eljárás alól.
- c) A zerge védelme megszűnt.

A vadászati szempontból is érdekes farkas, hiúz és császármadár fokozottan védett, míg a vadmacska védett állatfaj. Ennek szakmai indoka, hogy ezek hazánk faunájának olyan állandó fajtái, amelyek mára összezsugorodott állományai erősen veszélyeztetett helyzetben vannak, egyetlen egyed nem természetes úton történő elvesztése is pótolhatatlan veszteséget jelent az állománynak. Ezért mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedei még véletlenül se kerülhessenek terítékre.

Emellett természetesen egyetértés van abban, hogy a vadászok adminisztratív terheit a lehetőségekhez képest minimalizáljuk. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII törvény (a továbbiakban Tvt.) lehetőséget nyújt egyes rendszeresen hasznosított védett állatfajok esetében a hasznosítással összefüggő speciális szabályok megállapítására. Ezért a külföldön legálisan vadászható, azonban hazánkban védelmet élvező fajok kapcsán a IV. fejezetben említett változtatásokat kell véghezvinni a R. előírásaiban, hogy még tovább csökkentjük az eljárások számát.